

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній статті розглядається інструментарій оцінювання організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємства.

Ключові слова: конкурентоспроможність; фінансовий результат; інноваційний розвиток; інвестиції; платоспроможність.

Abstract

This article examines the toolkit for evaluating the organizational and economic support of the innovative development of the enterprise.

Key words: competitiveness, financial result; innovative development; investments; solvency.

Вступ

Інноваційний розвиток сучасного підприємства є головною передумовою у формуванні конкурентних стратегій підприємства під впливом змін у глобальному економічному середовищі, які характеризуються активним ростом конкуренції. Підприємства, що будують свою тактику відповідно до інноваційного підходу будуть мати значно ширші перспективи у збереженні та підвищенні показників конкурентоспроможності. Отже, залучення оптимально розроблених інструментів оцінювання організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємства виступає базою до розвитку інноваційного потенціалу. Таким чином, підприємство має змогу розвиватися у сфері інновацій тільки за умови, що воно володіє потрібним для цього інноваційним потенціалом.

Результати дослідження

Запровадження ефективних інноваційних технологій дає можливість, з однієї сторони, підприємству отримати конкурентні переваги: покращити конкурентну ситуацію на ринку свого продукту і фінансовий стан, якісно підвищити виробничий потенціал та потенціал персоналу тощо, а з іншої – вимагає багато часу та ресурсів. Для того, щоб забезпечити високу ефективність інноваційних заходів, на сьогоднішній день зростає актуальність системного, своєчасного та комплексного аналізу інноваційної діяльності підприємства.

Потрібно відзначити, що найбільша частка витрат підприємства на інноваційну діяльність припадає на купівлю машин і обладнання, що пов'язані з технологічними інноваціями, тобто велика частина коштів спрямовується на розвиток основного капіталу [1].

Рівень інноваційного розвитку підприємства залежить від якості всіх сфер інноваційної діяльності: технологічної, фінансової, кадрової, наукової, маркетингової, а також від якості системи управління на основі стратегічного та операційного планування як основи діяльності підприємства.

Нині існує велика кількість методів, що підвищують ефективність управління господарюючими суб'єктами, зважаючи на які передбачається розробка інструментів управління інноваційним розвитком підприємства.

Шляхом застосування цих методів можна здійснити оцінку організаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємства. Кожен з цих методів показує готовність господарюючого суб'єкта до інноваційного розвитку з боку саме організаційної структури, системи управління та зв'язків на підприємстві. У таблиці 1 наведені основні методи підвищення ефективності управління.

Таблиця 1.2 – Методи підвищення організаційної ефективності господарюючого суб'єкта [2-4]

Метод	Характеристика
Стандартизація	Використання стандартів ISO-сімейства міжнародних стандартів, які в тому числі регламентують функціонування системи менеджменту якості, інформаційних систем, систем охорони навколишнього середовища.
Мануал Осло	Використання рамкових умов, включаючи концепції, визначення та методології, що дозволяють досліджувати показники інноваційного процесу.
Модель Стівена Кляйна	Модель нелінійного інноваційного процесу, що акцентує увагу на соціотехнічній природі виробництва і технологій та необхідності розглядати їх як складну системи
Концепція зовнішньоорієнтованих стратегій	Концепція орієнтації на зацікавлені сторони бізнесу: критерієм успішності бізнесу і його стратегічного розвитку є повнота задоволення всіх зацікавлених в його діяльності сторін .
6 СІГМА	Методологія управління якістю, яка орієнтована на контроль процесу в межах стандартних відхилень і визначення чинників якості .
Цикл Демінга	Циклічний процес прийняття рішення, використовуваний в управлінні процесами, даний підхід декларує наявність чотирьох фаз управління: планування, виконання, контроль, коригуючий вплив, циклічне виконання яких є ядром процесу безперервного поліпшення якості
Система збалансованих показників	Система збалансованих показників (СЗП), методика стратегічного управління за ключовими показниками бізнесу, передбачає побудову ієрархії цілей організації в чотирьох складових стратегії: фінанси; клієнти; внутрішні процеси; навчання та зростання.

Особливістю підходів до оцінювання ефективності інновацій суб'єктів господарювання різних рівнів, діючих у ринкових умовах, потрібно вважати різницю в цілях, що вони визначають у своїй діяльності. Так, державні органи влади й управління, які повинні відслідковувати соціально-економічні процеси в державі, виходять із глобальних завдань розвитку суспільства загалом.

Аналіз інноваційного розвитку здійснюють за допомогою таких методів: PEST-аналіз, SWOT-аналіз та CRM-аналіз.

У світовій економічній науці аналіз основних факторів зовнішнього макросередовища називається PEST-аналізом. PEST-аналіз (іноді позначають як STEP) – це маркетинговий інструмент, який призначений для виявлення політичних (P - political), економічних (E - economic), соціальних (S - social) і технологічних (T - technological) аспектів зовнішнього середовища, що мають вплив на діяльність підприємства. Цей аналіз ставить за мету виявити ті фактори зовнішнього середовища, що мають найбільший вплив на підприємство, а також передбачити динаміку впливу цих факторів (сприятливу чи несприятливу) [5].

Традиційний метод SWOT-аналіз дає змогу провести детальне вивчення зовнішнього й внутрішнього середовища. Результатом раціонального SWOT-аналізу, що спрямований на формування узагальненого інформаційного потенціалу, мають з'явитися ефективні рішення, які будуть стосуватися відповідної реакції (впливу) суб'єкта (слабкої, середньої й сильної) відповідно до сигналу (слабкого, середнього або сильного) зовнішнього середовища [6].

CRM-система дає змогу накопичувати, узагальнювати та здійснювати аналіз даних за результатами реалізації маркетингових акцій, продажів за кожним клієнтом, операцій із сервісного обслуговування клієнтів. Інформація про відносини з клієнтами виникає та застосовується у різних підрозділах підприємства.

Висновки

Отже, можна дійти до висновку, що для промислового виробника як суб'єкта господарювання найголовнішою метою впровадження інновацій виступає підвищення економічної ефективності його

діяльності. Тому будь-яку інноваційну діяльність у виробництві, її результати в першу чергу потрібно оцінювати з позицій економічної доцільності. Спираючись на сучасну методологію, визначення економічної ефективності різних заходів необхідно здійснювати в межах проектного аналізу, тобто для оцінки економічних результатів інноваційної діяльності промислового виробника потрібно аналізувати відповідні інноваційні проекти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Одотюк І. В Вітчизняні інновації у короткостроковій війсьній перспективі: суперечності розвитку, виклики, можливості відновлення. Електронний журнал «Ефективна економіка». 2022 № 11
Режим доступу: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/713/721>
2. Полозова Т.В. Організаційно-економічний механізм управління інноваційно-інвестиційною спроможністю підприємства. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017 С.126
3. Наукова та інноваційна діяльність України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/exsp2017/10/183pdf.zip>
4. Хмизова О. В., Сисан О. М. Напрями розвитку інноваційного потенціалу підприємства. Наукові праці. Економіка. 2016. № 273. С. 83-88.
5. Корінев, В. Л. Оцінювання та планування фінансової діяльності підприємства. Економічний аналіз. 2012 рік. № 11. Частина 2. С. 142-146.
6. Гуменюк О.Г. Використання SWOT-аналізу як основного інструменту стратегічного управління. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017 № 17

Вікторія Ігорівна Литвинюк – студентка групи МФК-19б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: viktoria.igorivna1930@gmail.com

Науковий керівник: Ірина Юрївна Єпіфанова – доктор економічних наук, професор, в.о. декана факультету Менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Lytvyniuk Viktoria I. - MFK- 19b student group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University. Vinnitsa.

Scientific supervisor: Yepifanova Iryna Y. — Doctor of Economics, Professor, Acting Dean of the Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.